

"אני בוש ונכלם על החרפה"

הודעת הממשלה על רצח הפלסטינים במערת המכפלה, 28 בפברואר 1994

כבוד נשיא המדינה, אדוני היושב ראש, כנסת נכבדה,

הבית הזה ידע שעות קשות וימים יפים. הבית הזה ליווה את מדינת ישראל בחבלי לידתה, במלחמותיה לחיים, בחלומותיה לשלום.

כשר הביטחון וראש הממשלה עמדתי על הדוכן הזה עשרות פעמים, לעתים הבאתי עמי ידיעות מרות ולפעמים בשורות טובות. היום אני עומד בפניכם, חברי הכנסת, ובפני אזרחי מדינת ישראל, ולעיני העולם כולו, וכיהודי וכישראלי, כאדם, כבן-אנוש, אני בוש ונכלם על החרפה שהטיל בנו רוצח שפל.

חברי הכנסת, אולי יותר מכל עם ואומה בעולם היום, נלחמת ישראל על חייה במאבק הדמים שנמשך שנות דור. הטרור הערבי הכה ומכה בנו. מדי פעם, לעיתים קרובות מדי, אנו קוברים את מתינו, נושכים שפתיים וממשיכים הלאה. אנו לוחמים, מאבדים את מיטב חברינו, אזרחים וחיילים, נוצרים זכרם של הנופלים וממשיכים, וכל אותה עת ארוכה אנו נאבקים על דמותנו כאומה שהקנתה לעולם ערכי מוסר ותרבות. לא קל למדינה במלחמה שאין לה סוף לשמור על צלמה האנושי ועל דמותה המוסרית, ואף שהיו חריגות ואף שהיו אסונות, קנינו את שמנו הטוב בדם, בדמם של חברי ארגוני המחתרות, בדמם של חיילי צה"ל, שחיהם תמו אל מול אישה מניקה שהסתירה מחבל מאחוריה ולנוכח חיילי אויב שהרימו ידיהם לכניעה והסתירו בכף ידם את רימון היד שהתפוצץ. אנחנו לוחמים. באין ברירה אנו הורגים את הבאים להורגנו. אנחנו איננו רוצחים.

זה המקום והזמן להודות לעשרות אלפי חיילי צה"ל, לאנשי שירות הביטחון, לשוטרי משטרת ישראל ומשמר הגבול, שעבודתם הקשה היא תעודת הביטוח של עם ישראל.

תודה לכם מעומק הלב.

חברי הכנסת, ביום שישי, י"ד באדר, 25 בפברואר, בשעת בוקר מוקדמת, קרה אסון למשפחות הנרצחים, לאנשי חברון, לפלסטינים, למדינת ישראל ולעם היהודי. בעיר שבה חי האב המשותף לישראל ולישמעאל, בעיר שידעה דו-קיום וגם טרגדיה של פרעות ביהודים, בחברון, חילל יהודי את קדושתה של מערת המכפלה. בשעה שמאות מאמינים מוסלמים התפללו לאלוהיהם בעיצומו של צום הרמדאן, פתח יהודי בן-בליעל באש, הרג עשרות מתפללים מוסלמים ופצע עשרות רבות נוספות. עד לשעה זו אין אנו יודעים במדויק את מספר ההרוגים והפצועים, אך זאת אנו יודעים: הטרגדיה גדולה, האסון כבד.

ממשלת ישראל, ואני מאמין ומקווה שגם הכנסת כולה, שולחת תנחומיה למשפחות שיקריהן נרצחו בדם קר ומאחלת רפואה שלמה והחלמה לפצועים.

חברי הכנסת, עוד בטרם החליטה הממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית, החילונו בבדיקות משלנו, שעדיין נמצאות בעיצומן. אנו הופכים כל אבן בדרכנו אל חקר האמת, ואולם כבר עכשיו אנו יכולים לקבוע כמעט בוודאות את העובדות הבאות: הרוצח השפל פעל לבדו ולא היו לו שותפים לירי בתוך מערת המכפלה. לפי הידוע לנו, בשלב זה הצליח הרוצח לירות מכלי נשקו בלבד לפחות 111 כדורים במתפללים החפים מפשע, מתפללים שפנו אל אלוהיהם ולא הבחינו בבן-הבליעל האורב לחייהם. אני רוצה להוסיף, נמצאו 111 תרמילים, ולפי חקירת המחלקה לזיהוי פלילי של משטרת ישראל, כולם נורו מרובהו. לא נמצא תרמיל אחד שנורה מכלי נשק אחר. במהומות שפרצו לאחר הטבח בכמה מקומות בשטחים, נדרשו חיילי צה"ל פעמים אחדות להגן על חייהם, שהיו בסכנה, ונאלצו לירות. מאש זו נהרגו ונפצעו כמה תושבי השטחים. הבדיקה בעניין זה בעיצומה, ועם סיומה נפרסם את ממצאיה במדויק; לא נסתיר דבר. עם זאת, כל ניסיון להציג את חיילי צה"ל כשותפים למעשה הטבח במערת המכפלה הוא הבל הבלים. האם אפשר היה למנוע את הטבח הזה? אנו חיים במציאות קשה, שבה מעורבים יהודים וערבים בצוותא, מתחככים כתף אל כתף האחד בשני יום יום, שעה שעה. אלפי יהודים ואלפי ערבים חיים בסביבה אחת: בחממות, בשווקים, בשדות ובפרדסים, באוטובוסים ובמוניות, בבתי-הקפה ובמסעדות, באתרי הבניין ובמפעלים, וכן גם

במערת המכפלה. במקום הקדוש הזה לשתי הדתות מתפללים יהודים וערבים בכפיפה אחת
מאז 1967.

נגזר עליו לחיות ביחד, ערבים ויהודים, בישראל בשטחים, ואין אפשרות למנוע באופן מוחלט
ממטורפים משני הצדדים לנצל את המציאות הזו כדי לפגוע. האמת צריכה להיאמר גם
בשעה זו: אנחנו, הישראלים, סבלנו יותר, הרבה יותר, מפיגועי הטרור, אך אנו מודעים
לסבלם של הפלסטינים, וכל כאב אנושי, כל צער, קרוב ללבנו.

חברי הכנסת, זו שעה קשה לאזרחי מדינת ישראל, לבני העם היהודי, לכל מי שלב אנוש
פועם בו. המעשה המתועב הזה כל-כך זר לנו, כל-כך לא יהודי, כל-כך נורא, שאפשר להחיל
עליו את הנאמר באותו ספר הספרים שהקינינו לכל בן-תרבות בעולם כולו: "שמעון ולוי אחים,
כלי חמס מכרתיהם, בסודם אל תבוא נפשי, בקהלם אל תחד כבודי, כי באפם הרגו איש
וברצונם עקרו שור. ארור אפם כי עז ועברתם כי קשתה. אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל".

חברי הכנסת, איש התועבה מחברון המיט קלון על כולנו, גם כאשר אין זה אשמתנו. ייתכן
שהאיש השפל שסחט את ההדק הרצחני לא היה מטורף במובן הקליני של המלה, אך
המעשה הנורא הוא של חולה-נפש, ובלבנו רק בוז עמוק למעשה הנבלה שלו. הרוצח הזה
צף מתוכה של מסגרת פוליטית קטנה ומצומצמת בעם. הוא גדל וצמח בתוך ביצה

שמקורותיה נמצאים מעבר לים וגם כאן; הם זרים ליהדות, אינם שלנו. ולו ולדומיו אנו אומרים

היום: אתם לא חלק מקהל ישראל. אתם לא חלק מן המחנה הדמוקרטי הלאומי שכולנו
שותפים לו בבית הזה, ורבים רבים בעם מתעבים אתכם, אתם לא שותפים למעשה הציוני.

אתם נטע זר, אתם עשב שוטה. היהדות השפויה מקיאה אתכם מתוכה. הוצאתם עצמכם

מחוץ לגדר ההלכה היהודית. אתם בושה לצינות וחרפה ליהדות. קו אחד ישר מחבר בין

מטורפי העולם כולו וגזעניו, קו אחד של דם וטרור נמשך מאנשי ה"ג'יהאד האסלאמי", שירו
במתפללים יהודים אשר עמדו בתפילותיהם בבתי-הכנסת באיסטנבול, בפריס, באמסטרדם,

ועד לאיש ה"חמאס" היהודי, שירה במתפללי הרמדאן. אתמול קיבלה הממשלה את

ההחלטות הבאות: א. להקים, בנסיבות החריגות שנוצרו, ועדת חקירה לפי חוק ועדות

חקירה, התשכ"ט-1968, בקשר לטבח שנערך במערת המכפלה בחברון ביום י"ד באדר התשנ"ד, 25 בפברואר 1994. ב. הממשלה החליטה, לאחר שמיעת דיווח מגורמי הביטחון ולאחר שהוצגה בפניה חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, על נקיטת שורה של צעדים אישיים כלפי גורמים קיצוניים מבין התושבים ביהודה ושומרון. הצעדים הם: 1. ביצוע מעצרים מנהליים; 2. הטלת צווי הגבלה ופיקוח על כניסתם של אנשים מסוימים לאזורי יהודה, שומרון ולחברון; 3. שלילת תעודות הרשאה לנשיאת נשק של אנשים מסוימים ופירוקם של אנשים אלה מכלי נשקם. ג. להטיל על היועץ המשפטי לממשלה לבדוק ולהציע אפשרות להוצאת ארגוני "כך" וכ"ח - כהנא חי - אל מחוץ לחוק. ד. לרשום הודעת ראש הממשלה ושר הביטחון בדבר שחרורם של כ-800 עצירים ואסירים פלסטינים ממאסר וממעצר. המגמה היא להגיע לשחרור של עד 1,000 עצירים ואסירים בתוך השבוע הקרוב. ה. מערת הכפלה תיפתח רק לאחר קביעת סדרי ביטחון ותפילה חדשים.

חברי הכנסת, גאווננו על הדמוקרטיה שלנו, שמעטות כמותה בעולם. לכל אזרח בישראל שמורה הזכות להביע דעתו בדרך דמוקרטית, להתנגד או לתמוך במדיניות הממשלה. יש כאלה שטוענים, כי בשיטה הדמוקרטית, מול שיטות ממשל אחרות בעולם, טמונה חולשה. אני אומר לכם, כי גם הדמוקרטיה החלשה ביותר חייבת להגן על עצמה ועל ערכיה, וזאת נעשה. אנחנו לא ניתן לאיש במדינת ישראל או בשטחים שבשליטתה, יהיו אשר יהיו שמו ותפקידו, לקבוע ולשנות את מדיניות הממשלה, כל ממשלה, בסחיטה של הדק ובטיעונים משיחיים שקריים. שום תנועה פוליטית, חילונית או דתית, שום קבוצת כוח, לא תעז להרים יד על הדמוקרטיה כאן, ואנו כממשלה נעמוד כחומה בצורה וחסרת רחמים ונשרש בכל אמצעי חוקי, גם אם יידרש בכוח, כל ניסיון כזה בעודו באבו.

חברי הכנסת, אנו יודעים היום כי הרוצח מחברון ירה באנשים חפים מפשע, אך התכוון להרוג את מעשה השלום. מטרתו הייתה פוליטית. לכל אלה שעדיין יש להם ספקות באשר למחויבותה לשלום של מדינת ישראל, אני אומר בקול בהיר וצלול: אל תטעו, אנחנו נמשיך במעשה השלום על בסיס הצהרת העקרונות שנחתמה בוועידת וינה ומסמך קהיר. אנו נחיש את השיחות, את המגעים והמשא-ומתן, וגם אם יתמהמה, השלום בוא יבוא.

עם זאת, עלי להבהיר לשותפינו הפלסטינים לשולחן הדיונים: הרצח המתועב בחברון ותחושת האבל והצער לא יזיזו אותנו מעמדותינו העקרוניות הנוגעות לביטחונה של מדינת ישראל ולביטחונם של אזרחיה, לרבות המתיישבים היהודים ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה. אין לנו כל כוונה להתפשר, ולו גם על תג אחד, בענייני הביטחון הנוגעים לכל אחד מאיתנו. ביטחוננו הוא גם ביטחונכם וערובה ראשונה במעלה להצלחת השלום. אומר לכם היום: שום סכין, שום בקבוק תבערה, שום אבן, לא יזיזו אותנו מעקרונותינו בנוגע לביטחון. דבר נוסף לי אל הפלסטינים, שותפינו לשולחן הדיונים בטאבה, בפריס, בקהיר ובוושינגטון. אנחנו מבינים ללבכם וכואבים איתכם את האסון הנורא. אנו מזדהים עם הצער הכבד, היגון והדמעות, ויודעים: גם כאשר יבוא שלום, נישא, אתם ואנחנו, את הצלקות שבאו מן המלחמות. אנו מזמינים אתכם לשוב אל שולחן הדיונים ולחדש את השיחות. נשוב להמשך המשא-ומתן, כי אחרי הדם, אחרי הדמעות, טומן אולי העתיד הקרוב בחובו את מה שרצינו וחלמנו עליו כל כך הרבה: לשים קץ למאה שנות מלחמה וטרור ולהתחיל לחיות ככל העמים. אנו קרובים אל קו המטרה של השלב הבא במשא-ומתן לשלום. אנו רואים את קו הגמר. עוד מאמץ, עוד נכונות, עוד רצון טוב שלכם, הפלסטינים, ושלנו, וננצח. נביא שלום לבתינו ולילדינו, אצלכם ואצלנו. אין לנו דרך אחרת, רק השלום, ואין בלתו.

אני רוצה לומר כמה מילים לערביי ישראל: שנות דור אתם חלק מאיתנו, בטוב וברע. הייתם איתנו במשך עשרות שנים. בשעות קשות לכם ולנו, ועל אף כל הקשיים, הייתם נאמנים ושותפים, הצלחנו להגיע לדו-קיום, ואנחנו רוצים להמשיך בו. אנו מבינים ללבכם הכואב בשעה זו, אך אנו מאמינים כי אסור לרגעי משבר בודדים להשפיע על השעות הגדולות הצפויות לנו. לא ניתן למשברים קשים ככל שיהיו להרוס את רקמת היחסים שבנינו עשרות שנים.

חברי הכנסת, בחלומי הרע, הרע ביותר, לא העליתי על דעתי שאעמוד כאן היום מולכם בנסיבות כה קשות. אני רוצה לקוות ולהאמין, שהחלום הרע הזה יחלוף, לא בטרם יבינו כולם משני עברי הגבול, כי יש תקווה לפתרון סכסוך הדמים הזה, שאינו נגמר, והוא השלום.

אני מאמין ומקווה, כי בגיבוי הפשע ובהבעת התנחומים מאוחד הבית הזה, כמו גם בשאיפה לשלום, גם אם יש בינינו חילוקי דעות על הדרך להשגתו.

אסיים במילותיו של ביאליק: "וגדול הכאב מאד וגדולה מאד הכלימה, ומה משניהם גדול, אמור אתה בן אדם".